

ERDÉLYI GAZDA

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egyesület titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Külmagyar u. 27.)
czimzendők.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1871 egész évre:
Egyleti tagoknak 2 fr. —
Nem tagoknak 1 „ —

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Esdő szavak, hazai gyümölcsészetünk érdekében.

Anyáknak irom e sorokat.

Hazai gyümölcsészetünk érdekében egy új hatalom előtt akarok esdő szót emelni, mely hatalom a hősök korszakában Göröghonnak Leonidásokat, Rómának Grachusokat, Magyarhonnak Zrinyieket tudott nevelni; mely képes, — elszórtan is, — egyes családok kebelébe varázs ujjával a menny boldogságát lehozni, s mely, ha egyesülne: Isten legszebb paradicsomává változtathatná át ezt a szegény, ezt a kedves magyar hazát.

Hazám dicső leányai! használjátok fel azt a nagy, azt az ellenállhatlan hatalmat, melylyel a természet kegyes istene felruházott benneteket. — Emeljétek gyöngéd karjaitokra ezt az árva ügyet, hazai gyümölcsészetünk elhanyagolt ügyét!

Lejárt a hősök korszaka. Hősök most az ágyuk és a golyószórók.

Az egyéni vitézség, mely hajdan csodákat művelt, tehetetlenségre van most kárhozzátva.

A csaták vérmezején gyermekeitek elől, kiket vitézségre tanítanátok, ágyuk és golyószórók ragadnák el a dicsőség babérkoszorúit!

Tanítsátok gyermekeiteket szeretetre, a természet szent szeretetére!

Ha a természet szeretetére megtanítottátok kedveseitek: szíveikbe ojtottátok ugyanakkor a szabadság és haza szeretetét; az erénynek, a szépnak és józnak szeretetét is!

Az az anya, a ki gyermeke szívébe a természet

szeretetét beojtotta, mesés kincsek birodalmával ajándékozta meg szülöttét; olyan kincseket ad annak, melyeket az idő vasfoga sem emészthet meg; melyek azt boldogítva kísérendik végig az élet útain.

Hazám lelkes leányai! ajándékozzátok meg gyermekeiteket eme kincsekkel, a természet szent szeretetének boldogító érzelmeivel!

Karoljátok fel hazai gyümölcsészetünk ügyét! Szeressétek, ápoljátok a gyümölcsészetet!

Nemes czélotokhoz, — gyermekeitek szívében a természet szeretetét fölébreszteni, — legbiztosabban elvezet benneteket a gyümölcsészet.

Olvassátok a gyümölcsfa-tenyésztésről irt munkákat! Olvassátok és gyámolítsátok tömeges pártolásokkal a szaklapokat, melyek tért nyitottak a gyümölcsészet irodalmának is!

Ne gondoljátok, hogy a gyümölcsészet egy rideg, egy száraz tudomány, melyben csak egy-két életunt férfi találhat örömet, szórakozást!

A gyümölcsészet egy olyan költészet, mely egyik karjára a szépet, másakra a hasznost öleli föl; költészet, mely évenként megújuló élvekkkel, örömmel és hosszú étellel szokta jutalmazni ápolóit.

Van Mons, az ujabbkori gyümölcsészet apja, ki a gyümölcsfák magvétes általi nemesítésének rendszerét föltalálván, halhatatlan érdemeket szerzett magának az emberi nem boldogítása körül, 77 éves korában halt el.

Oberdieck, a jelenleg élő gyümölcsészek legkitünőbbike, 76 éves kora daczára saját kezével megtelgeti most is a nála megrendelt ojtó-vesszőket; saját kezével írja föl a jegyfácskákra ezen vesszők mindenikének hiteles fajnevét.

Urbanek, hazai gyümölcsészetünk nestora, 80 évet meghaladt kora daczára még folyvást gyönyört talál a gyümölcsészetben; még csak egy pár évvel ezelőtt is lélekemelő epizódot beszélt el a „Kertész Gazda“ róla.

Nem száraz, nem rideg tudomány tehát a gyümölcsészet, mely 80 éves embereket is tud lelkesíteni: érdemes az a Ti figyelmetökre is; érdemes az minden élő ember figyelmére!

A gyümölcsészet édes testvére a szobrászatnak és a festészetnek.

A szobrász életet ad a durva kőnek. A festész megeleveníti a durva vásznat. A gyümölcsész, midőn egy vad fát megnemesít, merész kézzel a teremtés művébe avatkozik; magát az áldott természetet, magát a szép természetet teszi áldottabbá, bájolóbbá maga körül.

A gyümölcsész elvetvén a nemes magot s apolván a kikelt csemetét a szenvedély kitartó szorgalmával: midőn évek multán egy uj, a természetben még nem létezett, jeles gyümölcsöt ad az emberiségnek, nagyobb dicsőségre, hálaért érdemes — mond P. Wilder marsal — mint ama hadvezér, a ki vér áztattott földön a legdicsőbb győzelmet aratta.

Ha Belgium és Franciaország leányai lelkesedni tudnak a gyümölcsészet ügyéért; mért ne tudnátok Ti, hazám lelkes leányai?

Lehetetlen az, hogy Ti hidegen tudnátok maradni ama dicsőség hallatára, melyet a gyümölcsészet mezején a belga Grégoire család kivivott magának, mely jeles gyümölcsfajokra ruházva át minden egyes tagjának nevét, maholnap az öt világrészben mindenütt ismeretessé lesz. — Igen; ismeretessé és halhatatlanná!

Szeressétek a gyümölcsészetet! Pártoljátok a gyümölcsészet irodalmát! Fogjatok kezét velünk, kik oda törekszünk, hogy isten legékebb virágos kertévé változtassuk át ezt a kedves Magyarhazát!

Mily boldogság lenne egykor, magunkénak nevezhetni azt a szép hazát, melynek hegyoldalait és völgyeit, halmait és sikságait a Ti hatalmas szövetségtek a legnemesebb gyümölcsfák millióival népesítené be!!

Mi kívántatnék ehhez egyéb, mint, hogy az egyik vetné a legnemesebb gyümölcsök legékebb magvait s azok csemetéiről időjártával uj, nemes fajokkal lepné meg a világot; másik és mindnyájan eltanulván az ojtásnak oly egyszerű és könnyű, épen a Ti finom ujjaitokhoz illő fogásait: czer számra nemesítené a vad magoncokat?

Akkor ama puszta téreken, hol most csak az

árva pacsirta ad néha-néha egy-egy félénk hangot, teremtő kezeitek nyomán virágzó és gyümölcsöző fák erdeje támadna, hová eljöne az éneklő madarak sokasága hangos énekével dicsérni a ti áldásteli munkátokat!

Szeressétek a gyümölcsészetet, mely a ti gyermekeiteknek, a ti unokáitoknak és a ti unokáitok unokáinak életét ügyekszik edesebbé, boldogabbá tenni!

A gyümölcsészet egy áldásdús tudomány; olyan, mint a szeretet vallása, mely nem egyes népeket, hanem az egész világot törekszik boldoggá tenni, keblére ölelni.

Szeressétek magatok is, tanítsátok meg gyermekeiteket is szeretni az önzetlen szeretet cme hálás tudományát, a gyümölcsészetet, mely a vele foglalkozók kedélyét éppen úgy megnemesíti, mint megnemesíti az átojtás a vad fát!

Egy rövidke, de való történetet mondok el Tinéktek. — Ismertem egy anyát Nógrád-vármegyében, a ki férjével együtt nehéz kézi munkával tartotta fenn családját, mely két fiuból állott.

Ez az anya értett egy keveset a gyümölcsfák nyári ojtásához; értett egy keveset a faültetéshez is.

Szöllejében és háza körül ültetett különböző időben érő, különféle fajú gyümölcsfákat.

Elszórta a gyümölcsmagvakat a szőlő sorai közé, s tavaszi kapáláskor, midőn kikeltek, nem vágta ki azokat, melyek a sorok közében alkalmas helyen keltek ki; hanem karócskákkal megjegyezve hagyta növekedni.

Midőn az így meghagyott csemeték kellő magasságra felnövekedtek, úgy június közepe táján: mind beojojtogatta őket.

Egyik fia, a ki anyját határtalanul szerette s többnyire mellette sürgölődött, ott szemlélte gyakran: hogyan bánik el anyja az ilyen vadfákkal, hogy azokat nemes gyümölcsfákká változtassa.

Nyolcz—tiz éves lehetett a fiu; kezdett gondolkodni.

Csudálkozott, hogy a forró napban félóra járásnyira sem restellett anyja elmenni egy-egy nemes galyért: midőn pedig csak néhány lépésnyire, szomszédjok szöllejében ott volt egy termékeny körtefa, mely évenként roskadozott a szép fontos körték alatt!

Többször kérte anyját, hogy ojtana már a fontos körtéről: de anyja csak azt válaszolta neki mindig: „Szép az fiam; mert nagy: de a mily nagy, oly rossz“.

Egyszer azonban, midőn fia nagyon unszolta őt, egy gondolat villant meg agyában.

Jól van, fiam! mondá: Itt egy szép vad körte-fácska; éppen oly nagy, mint te. Legyen e fa egészen a tiéd; ojtsd be ezt te magad! Ha már éppen rosz is a fontos körte: legalább örülj annak egykor, hogy azt te ojtottad.

A fiu, ki anyjától az ojtás egyszerű fogásait könnyen eltanulta, beojtá a kis fát remegő ujjakkal.

Alig várta, hogy mi lesz az eredmény? Naponta huszszor is megnézte kis fáját; éjjel-nappal ott lebegett az folyvást lelke előtt; látta álmában kihajtani, látta terebélyes fává növekedni.

Mintegy két hét múlva azon vette észre, hogy a kis, nemes szem nagyobbodni és duzzadni kezdett.

E látványra arczába szökött a vér; szemei megteltek örömkönyekkel; szive hangosan dobogott s alig fért meg a kisdud kebelben.

Egy húr rezdült meg ekkor szívében, mely bűvös hangjával egész lényét át meg átváltoztatta. Valami kimondhatlan édes érzet szállta meg valóját.

Nem sejté még ekkor, hogy a mi ezt okozta, az a természet szeretetének első ébredése, az a gyümölcsészet kegyes istennőjének, Pomonának első csókja vala.

Munkaszeretettel, megnemesült szívvvel fölfegyverkezve kijárta a fiu aztán iskoláit. A 48—49-ki szabadságharcz már mint ügyvéd-jelöltet találta őt. Lelkesedve fogott ekkor fegyvert hazája fenyegetett szabadságáért barátival együtt.

Tudjátok, mi történt?

Barátai vagy a csaták vérmezején hullottak el mellette reménytelen harcban, vagy a haza vesztett ügye fölötti kétségbeesés gyilkolta le őket!

Az ő is szive vérezett; az ő szemében is könnyeket fakasztott a fájdalom hona szabadságának bukásán, melyet szivesen mentett volna meg életével; az ő lelke is sirt a sok veszteség miatt, mely őt legjobb barátinak halálával érte: de neki volt egy őrző anygala, mely nem engedte, hogy bánata tengerében elmerüljön.

Szívéről a vért, szemeiből az égető könnyeket letrörölte a gyümölcsészet kegyes istennője.

Bujdosnia kellett. ...

A merre elhaladt, nemes gyümölcsfákkal jelölte meg útját s áldás kelt nyomában.

Áldás kelt nyomában, mely megédesíté neki a bujdosás keserű kenyerét.

Anyja, — a ki ekkor még élt, — nyolcz évig siratta elbujdosott fiát s mielőtt azt újból megláthatta volna: meghalt bánatában!

Ott aluszsa most csendes, örök álmát a föld kebelében, melyre, mig élt, szorgalmának veritékeit hullatá.

És gyermeke, a kit Ő tanított a természet szent szeretetére, a kivel Ő kedvelteté meg a gyümölcsészetet? —

Itt áll előttetek esdő szavaival!

Hallgassátok őt meg!

Bereczki Máté.

Georgikai felolvasások.

III.

A juh-himlő, (*variolae ovinae*.)

A himlő-kór minden házi állatnemnél, járványosan előfordul; nagy kiterjedésben azonban csak a juhok és disznóknál.

A juh-himlőről, annak eddig szokásban állott oltásáról; és Dr. Pissinnek új oltás módjáról, tehén-himlő anyaggal: szándéksom jelen felolvasásom rendén beszélni.

Meghatározás. A juh-himlő egy ragály által vagy magától fejlődő, lázas, ragályos, genytiúsos bőr-kiütés: a fej-bőrön, a czombok belső felszínén, a mell és has kevésbé gyapjas részsein.

Kórokozó. Bizonyos, eddig ismeretlen, légköri befolyásokon kívül: főleg a ragály az, mely ezen nyavalya eredeti keletkezésének okául szolgál. A ragály, beteg állatokról egészségesekre sok és különféle módokon száll át; u. m. himlős, vagy a himlőt nem rég kiállott juhok megvétele, oly legelőkre vagy oly úton való hajtás által, melyeken azelőtt himlős juhok jártak; különféle termékek és állatok u. m. juh-bőrök, gyapju, ganaj s kutyák által.

A ragály főszke különösen a bőr és tüdő kigőzölgés, a himlőgeny, továbbá különböző elválasztott és kiürített állati anyagok. A ragály-anyag a genyedés alatt fejlődik ki leghatályosabban, s nagy mértékben szállékony: annyira, hogy a légvonat egészséges állatokra tetemes távolságban átviheti; hatályosságát hosszabb időn keresztül is megtartja, de a levegő tartós hozzájárulása, magasabb hőmérsék, chlor, borszesz satb. elrontják. A ragályzás közönségesen belégzés vagy beoltás által történik.

Ezen betegségre a juhok minden kór-, ivar- és faj különbség nélkül egyaránt fogékonyak és hajlandók; az egyszer kiállott betegség annak későbbi kitörése ellen megvédi az állatokat. Némely vidéken, előttünk ismeretlen okból, a juh-himlő-járvány vagy nagyon ritkán, vagy éppen nem is fordul elő; például Angliában 1847-ig nem ismerték, ekkor azonban merino juhokkal a ragály anyagot is behozták és az első juh-himlő járványt észlelték.

Kórtünetek és kórlefolyás. A kór lapangási időszakában, mely a megtörtént elragadás pillanatától a betegség kitöréséig 4—7 nap tart: némi szomorúságon, az étvágy csökkenésén, s a hátsó lábak feszes és merev mozgásán kívül, alig van valami feltűnő kór-jelenség. Ekkor láz jelenik meg; a bőr hőmérséke gyakran igen magas; az érverés szapora; az étvágy igen csekély; a kérődzés megszűnik; a ganaj száraz és kis golyóju; a látható takonyhártyák vörösek és duzzadtak; könny és orrfolyás mutatkozik; a bőr kigőzölgésnek és a kilehelt

levegőnek saját szerű kellemetlen szaga van. Ezután, rendszeren már a második napon, a bőr gyapjatlán vagy kevés gyapjas részein u. m. a fejen, szájon, a czombok belső felszínén, a mellen, s hason bolhacsipéshez hasonló foltok mutatkoznak, melyek másnap kicsiny csomócskákka válnak, szélesebbek, s mintegy borsónyi nagyokká lesznek; a következő napokon meghalványodnak, s hegyükön kevés hig izzadmányt tartalmaznak; ezen izzadmány nagyobb mennyiségben meggyülvén hólyagot képez, mely körül egy vörös duzzadt kemény karima, vagy is a himlő udvara látható. Ha a himlők nagy számmal jelentkeznek: a bőr szerfelett vér-dús és duzzadt, s emiatt a beteg állatok szájukat és szemhéjjaikat nehezen vagy épen nem is mozgathatják. Ezen időszak, t. i. a kitörés vagy hólyag-képződés időszaka 5—6 napig tart.

A hólyagcsák sejtes alkattal bírnak, minélfogva a bennük létező kocsonyás s ragadós folyadék egy szurásra ki nem üríthető teljesen. A himlő anyag azután higul, s végre genyessé válik; a hólyag nagyobb és sárgás színű lesz, a himlő udvara szélesebb, a láz igen heves, a daganat pedig jelentékeny nagyra emelkedik. Ezen időszak, t. i. a genyedés vagy genytűz időszaka 3 napig tart. Erre a himlő genyes tartalma egy elején sárgás, később barnás színű varrá szárad össze, mely kezdetben erősen odatapad, később 5—6 nap múlva leválik, s egy kopasz, gyapjatlán, vörhenyeges folt, himlőhely marad utána, melyet csak gyéren növe gyapju szokott ellepni. Ekkor a láz is, hurut is alább hagynak s végre megszűnnek; az étvágy és kéréződés visszatér, s az állatok javulás útjára térnek.

A fönnebbi rendes lefolyástól különböző eltérések szoktak előfordulni:

a) A z ö s s z e f o l y ó h i m l ő; ha a himlők tulságos mennyiségben lépnek fel, a bőr alatti kötszövetet erősen áthatják, s tályogok képződnek; a láz ilyenkor szerfelett heves, a hurut nagy foku; a jóslat kedvezőtlen.

b) R o s z i n d u l a t u h i m l ő, üszkös vagy d ö g h i m l ő; ha a himlők tömötten állanak egymás mellett, s véres izzadmány miatt barnás-veres, vagy feketés színt öltenek; vagy az egyes himlők között ily színű csíkok láthatók. A jóslat ilyenkor még kedvezőtlenebb.

c) L é p d a g a n a t o s h i m l ő; ha a láz nagyfoku, a himlők összefolynak, eves tovább-harapodzás szegül hozzájuk, s a himlőkben légkifejlődés mutatkozik. A kimenetel rendszeren halálos.

d) L a p o s h i m l ő; hosszukás, vörhenyeges, kevés hig izzadmányt tartalmazó himlők; lassu lefolyás mellett, gyengélkedő állatoknál, és nedves, hideg időjárás alkalmával fordulnak elő.

e) K ő h i m l ő; barnás, kemény, kevésse veres himlők, hol a száraz felbőr az izzadmányval együtt később leválik.

f) M a g á n o s h i m l ő k; ha a himlők csak gyéren fejlődnek ki az arczon, s a czombok felszínén; a láz csekély.

J ó s l a t.—A himlő általában veszélyes betegség, úgy hogy kedvező körülmények között is 10—20% elpusztulhat, sőt kedvezőtlen hideg nedves, vagy tulságos meleg időjárás mellett, s ha az általános szenvedés nagyfoku és sok a dög- vagy összefolyó himlő: a veszteség 40%-ra is

felrughat. Kedvezőbb a jóslat, ha az állatok egészségesek és jól tápláltak; ha kevés a himlő; ha az általános szenvedés nem nagy fokú; ha az időjárás derült, száraz, s mérsékelt meleg; ha az állatok szellős, tiszta és tágas aklokban és jó életrendi viszonyok között tartatnak.

Az állatok eldöglése által okozott kár még jelentékenyen növekszik azon veszteség által, mely a gyapju termelést, s a nőstény betegek elvetélése következtében, a juhtenyésztést éri.

G y ó g y b á n á s. A tulajdonképi gyógybánás a himlőnyavalyánál csupán az ártalmas körülmények és befolyások eltávolítása, s veszélylyel fenyegető tünetmények ellen lehet irányozva. Ez okból szükséges, hogy hűvös, tiszta és szellős juhaklokról s tiszta alomról gondoskodjunk; esős vagy nedves időben az állatokat ne bocsássuk szabadba; jól táplált s erős állatoknak inkább sovány és vizenyös takarmányt, gyengélkedő s beteges állatoknak pedig erőteljes tápot nyújtunk. Szelidebb himlőknél glaubersó és salétromból zabliszttel készült nyalatot s kénsavval savanyított vizet adhatunk; és pedig salétromból 1 részt, glaubersóból 2 részt véve, ezen keverékből adhatunk nagy juhok 1 vagy 1½ latot, báránynak ½—¾ latot egyszerre. Makacs haszorulás ellen szappanos allövetet alkalmazunk.

Rosz indulatu himlőknél keserű és izgató szereket adunk, u. m. fenyőbogyó, üröm, angyalgökér, orvosi gyökönkegyökér (*Valeriana officinalis*) mindegyikből ¼ latot, kánforból ⅛ latot nagy juhok; báránynak fél ilyen adagot vagy ha nagyon fiatal, ¼ adagot adhatunk. Ha kimerítő tulságos ürülések s rosznemű fekélyek volnának jelen, legtanácsosb az állatokat ideje korán elpusztítani, kivéve azon esetet, ha azok szerfelett becsesek és nemesek volnának. A netán mutatkozó tályogokat fel kell hasítani; a fekélyeket gyakran tisztogatni; az orrat és száját pedig tiszta vízzel mosogatni.

R e n d ő r i s z a b á l y o k. A gyógykezelésnél sokkal fontosabbak a járvány tovább terjedése ellen irányzott rendőrségi szabályok.

Mint minden ragályos betegségénél, úgy a juhhimlőnél is a rendőri szabályoknak két feladata van: 1) elhárítani a járvány kiütését vagy behurczolását; 2) a már kiütött ragályos járványt, mentől hamarabb, czélszerű intézkedések által a kiütés helyén elfojtani. Az elfojtás vagy szoros elkülönítés, vagy a megsemmisítési rendszer által eszközölhető.

Nálunk Erdélyben az 1859-iki rendőri szabályok még hatályban lévén, annak 56-, 57- s 58-dik §-ai tárgyalják a juhhimlő elleni teendőket. Ezek szerint: ha a járvány a szomszédságban uralkodik, a juhnyájából minden gyengélkedő vagy beteges állatot gondosan kiválasztunk; minden egyes juhot gyakrabban megvizsgálunk; minden közlekedést más idegen juhnyájokkal, juhászokkal, mészárosokkal gondosan kerülünk; az ujdón vásárolt állatokat 10 napig elkülönítve tartjuk. Ha pedig a járvány egy juhnyájban már kiütött volna: az egészségesek a betegektől gondosan elkülönítendők, az előbbieket félreeső aklokban helyezendők el; vagy kedvező időjárásakor szabadba terelendők. A betegeskedőket, melyeknél leggyakrabban szoktak rosz indulatu himlők fejlődni, külön kell választani; az egészségesek

ket ismételve megvizsgálni, és elkülönzött ápolók által gondoztatni. Elhullott juhok bőrét nem szabad lenyúzni, hanem a dögöket bőröstül együtt távol eső helyeken mélyen el kell ásni. Himlőben szenvedett juhok gyapja legalább 4 hétig szellőzendő, mielőtt kereskedésbe adatnék. Himlőbeteg juhok husának élvezése vagy eladása teljességgel meg nem engedendő. Fertőzött aklok nagy gonddal kitisztítandók.

A járványt csak akkor szabad megszüntetnek nyilvánítani, ha az utolsó felgyógyulási vagy haláleset óta 10 nap alatt újabb betegülés nem fordult elő.

A járvány gyorsabb megszüntetése céljából, a szükség-oltást is alkalmazni kell, de ez csak ott ajánlható, a hol elmulasztás következtében a kiütést későn vették észre és a nyájban sok már a beteg.

Végül főlemlitem, hogy mint minden más ragadós nyavalyánál, úgy a himlőnél is, köteleo a tulajdonos annak kiütését a hatóságnak bejelenteni.

A juh himlő oltása. Azon vidékeken, a hol a juh-himlők gyakrabban uralkodnak, 1804 óta Pessina tana szerint, a himlő-oltás volt gyakorlatban; és pedig azon körülmények szerint, melyekben az oltás igénybe vétetett: az vagy véd, vagy elővigyázati, vagy szükségbeli oltás volt.

a) Védoltásnak azon oltást nevezték, midőn a bárányokat minden esztendőben, ugynevezett szelidített oltóanyaggal, azon célból oltották be, hogy azok a természetes juh-himlő ellen védve legyenek. Az ugynevezett szelidített oltóanyagot aként állították elő, hogy rendes lefolyásu himlős juh genytüszőjéből vett himlő anyagot több nemzedéken keresztül oltották; és első előállítója Pessina szerint: oly tulajdonságúnak vélték, hogy csak helybeli himlőt, a beoltott helyen, hozna létre és a beoltott állatot védi a természetes himlő ellen. Hogy a juhtulajdonosok ilyen szelidített oltóanyagot mindenkor kaphassanak: különös oltóintézetek léteztek; ilyen volt Keszthelyen 1848-ig és Bécsben 1865-ig.

b) Elővigyázati, vagy óv-oltásnak azt nevezték, midőn az oltást a környéken általánosan uralkodni kezdett himlő alkalmával kezdték gyakorolni, azon célból, hogy a veszteség ne legyen olyan nagy, mint a természetes ragály által létrehozott himlőzés miatt. Ilyenkor, ha oltó-intézetből nyert szelidített anyag nem állott rendelkezésre, azt természetes himlőből vették, azon vigyázattal: hogy csak oly juhtól szedték az oltóanyagot, mely a himlő előtt mindig egészséges, s a melynél a himlő kevés és rendes lefolyásu volt.

c) Szükségbeli oltás, mely akkor alkalmaztatott, midőn a járvány már magában a juhnyájban ütött ki, s mely által, minthogy a csak még egészséges állatok oltattak be; csupán a járvány tartamát lehetséges megrövidíteni.

Mina János.

(Folytatása következik.)

Szöllőszeti tapasztalatok 1870 őszén.

Az olvasó bámulni fog, hogy ily rossz év miként nyújthatott alkalmat vizsgálódásokra; s mégis fontos tapasztalatokat nyújt a minden bírálaton alól álló rossz év is. Ku-

tatván azon szőlőfajokat, melyek minden viszontagsággal daczolva, a termelő egyetlen vigasztalóivá lenni hivatvák, a tavalihoz hasonló rossz években.

Vizsgálódásaimat először october 20-dikán csemege-szőlőkre terjesztém ki. Csemege-szőlőimből, számszerint 71 fajtól mult ősszel először termett 45 faj. És megelégedésemre szolgált, hogy a hallatlan rossz év daczára is, nagy részök élvezhető, sőt sok közülök teljesen fejlett volt.

Négy csoportra osztám termett szőlőimet: 1. tökélyre érett. 2. teljesen érett. 3. élvezhető és 4. éretlenekre.

1. Tökélyre értek: — Musqué de Courtriller, egy gyöngén muskotály zamatu, kellemes ízű, közép bő termésű, közép nagy gerezdü és bogyóju, sárgás fehér színű jeles és ritka szőlő. Picoletta, igen kellemes ízű, közép nagyságú sárgás fehér bogyóju jeles szőlő. Morillon hatif, jó ízű, apró ritka fekete bogyóju jó szőlő. Korán fehér Chasselas, jó ízű; ez idén csak apró sárga bogyókat fejlesztett jó szőlő.

2. Teljesen értek. — Caillaba des hautes Pyrenées, egy közép nagy és ritka gerezdü közép nagy hosszukás bogyóju, fekete színű szőlő, dér előtt finom muskotály zamattal; ritka jeles szőlő. Surin vagy Sauvignon rose, apró gerezdek, és apró rózsaszín hosszukás szemek finom sajátos zamattal; jeles ritka szőlő. Chasselas de Negrepont, közép nagy gerezdü, közép nagy világos violaszín gömbölyü szemek, finom kellemes íz, jeles ritka szőlő. Chasselas rouge royal, elsőhez mindenben hasonló csak színe világosabb, szemek kisebb, s talán nem oly finom jeles szőlő. Muscat Eugénien, keveset termő, közép nagy, sárga bogyóju, finom muskotály zamatu szőlő, jeles és ritka. Passa tutti, ez ismeretes és előbbivel közel rokon, csak hogy annak fája erőteljesebb, zamatja a dér iránt nem oly érzékeny és bogyói nagyobbak. Fekete muskotály, közép nagy gerezdü és bogyója dér után zamatját teljesen veszti.

3. Élezhető: A csemege-szőlők ezen osztálya látszik a legkiválóbb nemi tulajdonokkal birni, melyek az íz tökélyével egyszersmind az alak szépségét, fejlettségét, és a szín festőiségét legnagyobb mértékben egyesítik; ezek közt található első helyen a muskotály család három dísze: a Smyrnai piros muskotály nagy vállas gerezdeivel, nagy szegletesre nyomott tömött bogyóival, melyeknek eleven setépiros színe nem kevésbé tetszetős a szemnek, mint a minő élvezetes a ropogós bogyók, finom zamatu és ízű nedve. A Muscat rouge de Madère mindenben hasonló és versenytársa az elsőnek, csak levélzete különböző és fűrtői rövidebbek. Az Andalusi muskotály két elsőnél valamivel későbbi, de nagy gerezdeinek ritkábban álló violaszín hosszukós bogyói, finom íz, és festőiségben talán még két első is felülmulják. Ezekhez csatlakozik a Chasselas Musqué rouge, melynek azonban mindenben engedni kell a megelőző három kitünőségnek, a termés mennyiségén kívül, miben azokat felülmulja. A Croquant és Quadrat Musqué jeles nagy bogyóju, sárga színű szőlők is ezen osztályban szerepelnek, de jobbadára el voltak rothadva. Jón azután három hosszukós szőlő: a korai piros kecskecsü, a fekete Illiad és a Grichische

weisse, fejr. Ezek három színben, nagy gerezdjök és nagy hoszszukás bogyoikkal díszei az asztalnak, s ízök kellemetessége nem hagy kívánni valót. Az Uva coloretta dolce nagy gerezdje és szegletesre nyomott tömött nagy fekete bogyoival nem hazudtolja meg a felkeltett ingert, mert kellemes íze kielégíti a kényes izlelöt is; épp így a Malvoisie blanche de la Dröme is hoszszukás, nagy rozsdás bogyoju szép gerezdeivel.

4. Az éretlen fajokról itéletet, mult évi termésökröl mondani lehetetlen. Feltüntek nagyságuk által az orjási gerezdü és orjás hoszszukás sárga bogyoju Spanyol malozsa muskotály; a hasonló, csak kisebb gerezdü és bogyoju Muscat Caminada, és az alakban hasonló, de nem muskotály, szintén orjási gerezdü és bogyoju Nagyszemü korinthusi magvatlan; végre a Cyprusi piros muskotály hoszszukás piros bogyoju nagy gerezdeivel. A többiröl, névszerint: Isaker daisiko, Albourlah, Vigne de Karabournon, Olivette de Catenet, Malvasia Grossa, Malvasia de la Cartuja, Malvoisie violette de l'Istrie, Kövér, bakator, Ezerjó Chasslas rouge d'Espagne, Kechmisch Ali, Macabeo, Pedro Ximenes, Brustiano, Mocca de Lonna, Bergamoi muskotály: bajos itéletet most mondani oly évben, mikor a kövér szöllő is ehetetlen volt egézz október végeig. Emlitenem kell azonban, hogy a máskor legjobb évben is savanyu utözü Isabel lák fekete, violaszin, piros és fehér variansai az idén bámulatomra teljesen édesek voltak. Ezeknek egy válfaja a York Madeira apró bogyoival nem érdemes termelésre; kidobattam mind csemege-táblámból.

A borszöllő fajokat figyelmem tárgyává november 3-kán kezdett szüretemen tevém, s a vizgálat eredménye következő:

A hazai egyveleg ültetvények mustja, csekélyebb volt nálam minden fajmustnál. Ezek közül termett az idén Alexandriai muskotály, Crocant muskotály, Som és Sauvignon jaune borom. A Som 12% és az Alexandriai muskotály 13% cukor és egyszersmind hallatlan savany tartalommal birt. A som e mellett keveset termett. Ellenkezöleg az Alexandriai muskotály egy catastralis holdon 190 erdélyi vedret adott és muskotály zamatját nov. 4-kéig is teljesen megörizte, így menyinyiség és zamattal némileg pótolváu, túlcsekély cukor, és túlnagy savany tartalmát. A Croquant muskotály majdnem teljesen el volt rothadva, s egy fél cat. haldon 19 vedret termett, de cukor tartalma 15%-ig emelkedett; igaz, tulságos savany mellett, de zamatja határozottan érezhető volt. A Sauvignon jaune bő termést hozott, eddig termő 20—25 tövén, kevéssé volt rothadt, és bár már házamnál 4 nappal volt elébb leszedve, minden esetre tulságos savany tartalom mellett 16% cukor tartalommal birt mustja. A borszöllökkal egyszerre kell megemlitenem a violaszin Alexandriai muskotályt, melynek bőven termett gerezdei ugyan szemnek nem szépek, de talán a Sauvignonnál is értebbek voltak, s bár nem elégé finom muskotály zamatja, a derek által nem volt teljesen megkimélve, mégis érezhető volt. A Muscat Fron-

tignan érettségre csak versenyezhetett a Sauvignonnal, termése nem oly bő, mint a violaszin Alexandriaié, de zamatja finomabb és a derek daczára erőteljes volt. A keveset termő Muscat Lünel sem vesztité el finom zamatját és mindenik előbb irt borszöllönél értebb volt, úgy hogy ezen tulajdonságáért, bár termékenysége gyenge, a későn érő muskotályok termelőinek figyelmébe ajánlhatom. Egy negyed részben ily szöllő ültetve, sokat javíthatná a későbbi muskotályok borát gyenge éveekben.

Azok részére, kik fönnbbi soraim után netalán némely fajokat tölem megszerezni óhajtanának: van még néhány szavam: Miután a Sauvignon janne és Carbenet franc veszzöket magam ültettem el, Croquant muskotály veszzömet egy barátom vette meg, s két jó barátom csemege-tábláit csemege-szöllőim veszzöiböl állítá be; továbbá veszzöim tavali hirdetése nyomán, eddig is már számos megrendelésnek kelle eleget tennem; jelenben csak következőkböl vannak eladó veszzök:

Borszöllők. — Alexandriai muskotály 18"-os, ezere 15 frt.; 24"-os ezere 20 frt., száza 3 frt.; Somszöllő 24"-os ezere 8 frt.

Csemege-szöllők. Ujdonságok. 29 Malvoisie blanche de Dröme. 54 Muscat Prima vis. 59 Muscat Jézus. 39 Caylor noir musquée. 37 Muscat Caminada. 57 Isaker Daisiko Ezeknek darabja a sima veszzönek 15 kr. 3 Brustiano. 16 Hycules. 20 Kechmische Ali noire. 24 Limidi canat. 67 Sabalkanskoii. 70 Vigne de Karabournon. Ezeknek darabja a sima veszzönek 10 kr.

Jeles régibb fajok. 5 Corinthusi magvatlan. 12 Chasselas rouge d'Espagne. 23 Lican Indre. 17 Fehér Isabella. 31 Mocca de Lonna. 34 Violaszin Alexandriai muskotály. 35 Andalusi violaszin muskotály. 49 Muscat noir plus grand. 50 Passa tutti. 55 Quadrant musquée. 56 Muskotály setépiros. 63 Uva coloretta dolce. Ezekből 12 darab 50 kr. 6 darabnál kevesebbet nem lehet rendelni. Csomagolás ingyen.

A megrendelések, a veszzök árának bérmentes béküldése mellett, jószázigazgató Dávid Antal urhoz intézendők, Kolozsvárra.

Zeyk József.

A sertések czélszerű gondozásáról

Azon időtöl, hogy a gazdászathoz fogtam, különös szenvedélylyel tenyésztettem a sertést, jó haszonnal mikor a gabona olcsó, kevéssel mikor drága. Sokszor történt, így közelebröl az 1869-ik évben, hogy a sertések az egész Háromszéken nagy menyinyiségben hullottak el, anynyira, hogy sok gazdánál egy sem maradt, míg másoknál csúf tizedelésen ment keresztül.

Az anyéim minden véstöl menttek maradtak, és pedig ez nem „titkos paraktikám“-nak — miként falusaim mondták — hanem a rendes felvigyázásnak tulajdonítható.

Sertéseim élélme: télen forrázott zabpolyva, liszttel meghintve, tavasszal lisztmoslék, nyáron át luczerna s tiszta viz, öszszel tök s viz, önként értetődik, hogy legelőre kijárnak. A fias koczák élélme bővebb. Minthogy a sertéseket leginkább a nyári időszak alatt éri vész, én a bő

lucernaadásnak tulajdonítom, hogy nyáron át kis nyájam ment a vésztlől.

A só adás? oh ez az állattenyésztésnél oly nélkülözhetetlen, mint a mindennapi kenyér, s mégis sok gazda évenként alig ad kétszer sőt sertéseinek.

Ha a kormány a sertésenyésztés emelésére valamit szándékszik tenni, nézetem szerint oly üdvöst nem tehet, mintha a közelebről eltiltott marhasót újból árultatja; ez az állattenyésztésre nagy befolyással leend, mert oly vér-

tisztító részt tartalmaz, minőt a nagy torokkal hirdetett korneuburgi por meg sem közelít.

Ezt pedig kormányunk anynyival inkább megteheti, mivel csak azért tiltotta el, hogy a konyhasó fontját 6-ról 5½ krra szállithassa le; s most midön már egy éve, hogy Háromszéken a só fontja 6 kr, kérnök a mit elvett, adassa vissza.

Csia József.

T Á R S A L G Ó.

Erdélyi gazdasági egyesület.

Választmányi ülés febr. 6-kán 1871.

IV.

1) Felvétetik egyleti ügyvéd Tompa Károly beadványa, melyben a huzamos évek során hátrálékban maradt kamattartozások, s részvénydíjak behajtásánál követett eljárására támasztott azon kételyek ellenében, mintha tulságos költségszámításokkal terhelte volna az egyletet, részint töle nem függő tények, részint a divatos perrendtartásban gyökerező hiányok, részint bémutatott számlái alapján kívánván magát igazolni, javaslatokat teszen egyszersmind, hogy ugy az egylet, mint a beperesített hátrálékosok megnyugtatására, minő útát kellene követni, s minő intézkedéseket kellene foganatba vétetni? Az egyleti elnökség útján hozzá intézett azon kérdésre: minő perczent mellett vállalja el az egyleti ügyek folytatását, jövőre kinyilatkoztatja, mikép a per útján behajtandó összegek után, nem kíván több százalékot, mint a mennyi az egyleti pénztárnoknak jár, a per nélkül bevett összegek után. Végül jelentéséhez csatolva beszoigáltatja az utóbbi időben Máté Lajostól 31 frt 50 krban, Veress Sándortól 50 frt 40 krba, összesen 81 frtban és 90 krban behajtott összeget. — Választmány a nagy terjedelmű jelentést, csak is bővebb megfontolás, s az ügynek alapos tanulmányozása után kívánja tanácskozás tárgyává tenni, ennél fogva véleményadás végett bizottsághoz teszi át, biztosokul Filep István és Demeter Károly tagtársakat annak kijelentésével nevezvén ki, hogy a mint munkálatjokkal készen lesznek, az egy rendkívüli választmányi ülésen azonnal tüzetes tárgyalás alá fog vétetni. Titoknok aa. pedig oda utasittatik, hogy a 81 frt 90 krt adja bé a pénztárba.

2) A földmívelési satb. miniszterium mult évi 24,964. sz. alatt a buda-pesti s tatabieskei vidékek földtani térképeinek megállított árszabata felől értesít. — Tudásul vétetik.

3) A földmívelési satb. miniszterium mult évi 22,791 sz. alatt a maclura maggal tett kísérlet eredményéről tudósítást kér. — A kívánt értesítést megtenni, titkárba bizatik.

4) A földmívelési satb. miniszterium mult évi 26,954 sz. alatt, tekintvé annak hasznos voltát, ha a kormány az ország területén felmerülő, minden a földmívelés és gazdaszat körébe vágó mozzanatról értesülést vesz, félkéri az egyletet, hogy a lefolyt évi működéséről, s vagyona állásá-

ról tegyen kimerítő jelentést. — Miután a titkári és pénztárnoki jelentések, a közgyűlések rendes, s fontosabb tárgyai közé tartoznak, ezek pedig a lefolyt évi működéseknek, mint szintén az egylet vagyoni állásának hű képét adják, a miniszteriumtól ez érdemben kívánt felterjesztés a közelebbi közgyűlés eláradandó titkári, s pénztárnoki jelentések alapján fog megtenni.

5) A földmívelési satb. miniszterium mult évi 27,869. sz. alatt megküldi szükséges tudás s esetleges használás végett az összes magyarhoni gazdasági egyletek névsorát — Köszönettel tudásul vétetik.

6) A földmívelési satb. miniszterium m. évi 26,374 sz. alatt, megküldi „magyarország borászata“ című műnek harmadik füzetét, mely Erdély borászata leírását foglalja magában. — Köszönettel fogadja választmány, s az Erdély borászatára nézve nagy fontosságú műnek ismertetését lapunk útján elhatározza.

7) A földmívelési satb. miniszterium mult évi 27,003. sz. alatt tudatja, hol és mi úton kaphatók azon szőlőkapáló ekék, melyeket Paget ur erdélyi jószágain kitünő sikerrel használ, s a miniszterium által elrendelt kísérletek alkalmával jelesen dolgozván, czélszerűségök a bíráló bizottságok által egyhangulag el lön ismerve — tudásul vétetik.

8) A földmívelési satb. miniszterium m. évi 27,413 sz. alatt, a még korábban közlött erdőtörvényjavaslatra kért véleményének felküldését, azon nyilatkozattal sürgeti meg, hogy ha január végére azt fel nem küldi, az egylet ohajtott véleményének kihallgatása nélkül lesz kénytelen az országgyűlésnek béterjeszteni. — Ezen tárgyat illetőleg titkár jelenti, mikép a sürgöny vételével, elnök ő méltóságával egyetértőleg rögtön felhivattak a véleményadással megbizott tagtársak, hogy munkálatjokat haladéktalanul küldjék bé, mely felhívás következésében magán úton vett levelek szerint akép nyilatkoztak, hogy eleget tesznek a felhívásnak, s igyekeznek munkálatjukat mielőbb elkészíteni, s beküldeni. Az illető miniszterium értesítették, hogy vidéken lakó szakférfaik véleménye megsürgettetvén: beérkezésök után fel fognak terjeszteni.

9) A földmívelési stb. miniszterium idei 2372. szám alatt Kócsi tanár „Községi faiskola“ című kéziratot munkája visszaküldése mellett, arról értesít, hogy ha Kócsi tanár kérdéses művéből egy a népiskolákban sikerrel használható gyümölcsészeti Kátét fog egybeállítani, s azt az egylet-saját felelőssége mellett hajlandó lenne kiadni, annak kiadásához kész lesz anyagi segélyzettel hozzá já-

rulni. — A tisztelt leirat tudásul vétetik, s tartalma szerzővel közöltetni határozatik.

10) Olvastatik a lapbizottság jelentése, mely mellett bémutatja a lap mult évi bévételeiről s kiadásairól vezetett rovatos számadását. A jelentésben hangsulyozza főleg, hogy a számadásokat határozatilag a titkárnak kelletvén vezetni, azoknak egyöntetősége, s a lap vagyonának nyilván tartatása tekintetéből szükséges volna, ha minden különböző czimek alatt erre a célra befolyó pénzek egyenesen a titkár kezébe folynának bé, ki azokat bármi csekély kamatjárulék nyerhetése végett ideiglenesen a kisegítő pénztárba helyezné el, s onnan a felmerülő szükséghez mérve venné ki a folyó költségek részleteit. — Választmány a lapbizottság javaslatát a lap tulajdona gyanánt tekintendő pénzeknek a titkár által leendő kezeltetésére nézve elfogadja, s a lefolyt 2 évi kezelés folytán mutatkozó 135 frt különbséget a főpénztárból kiegyenlítetteti rendeli.

11) A bécsi gazdasági-egylet idei márczius 2-, 3-dik napjain tartandó nagy gyűlésére egyletünket meghívja. — Felkéretnek Tisza László, gr. Bethlen Sándor és Zeyk József tagtársak, hogy ha képviselői helyzetökből folyó kötelmeikkel egyeztetni lehet, igyekezzenek a kijelölt napra Bécsben megjelenni, az egylet tárgyalásairól, mennyibe azok viszonyaink közt is figyelmet s megfontolást igényelnének a választmányt értesíteni.

12) A lebergi gazdasági-egylet idei febr. hó 20, 21. napjain Lembergbe tartandó nagy gyűlésére egyletünket meghívja. — Szolgál tudásul.

13) Felhozzatik, mikép ideje lenne alapszabályaink értelmében a még meg nem alakított szakosztályok szervezéséről is gondoskodni. — Elnök ö méltósága és a titkár bizatnak meg, hogy a következő rendes választmányi ülésig a hiányzó szakosztályok szervezését hajtsák végre.

14) Illyés István ügyvéd s mezőkövesdi birtokos magán levél útján érkezett azon panaszára, mely szerint még a mult év február havában az akkori titkári hivatalhoz befizetett 10 frt után a megrendelt oltógalyakat maiglan meg nem kapta, s ennek következtében vagy a beküldött pénz visszafizetését, vagy hason értékben oltógalyak küldését követeli, h. titkár azon felvilágosítást adja, mikép a kezénél lévő postai vevény kétségbe hozhatlanul tanúsítja, hogy a megrendelt galyak csomaga mult évi márcz. hó 30-kán a postaszekérre fel lett adva, ennél fogva az egylet felelőssége ezen bizonyítvány erejénél fogva megszüntettnek tekintendő. — Mindazonáltal megbizatott titkár magán levél útján tudakozódnia a maros-vásárhelyi postahivatalnál, ha valósággal érkezett-e oda a jelölt napon Illyés István nevére szállítmány, s mi történt vele? A beérkezendő válaszig a választmány véghatározatát elhatalasztja.

15) H. titkár felfejtven azon körülményeket, melyek az egylet szolgálatában levő kertész legény H. Józsefnek, a ki egyedül bir gyakorlati képzettséggel a gyümölcsfa nemesítés különböző fogásaiban társai közt, fizetés javítási kérését indokolják. — Határozatik, hogy az általa nemesített azon csemeték eladásánál, melyek mint olyanok constatirozva s laistromozva lesznek, a bejött összegekből jutalom czim alatt két százalék adassék.

16) Szerkesztő jelenti, hogy a két év előtt vásárolt papír készlet fogyatékán lévén, a lyceumi nyomda-igazgató hasonló minőségű, s az eddig használt papír színének és alakjának megfelelő papírt ajánlott fel szállítási áron. — Választmány az ajánlatot elfogadandónak határozta.

17) H. titkár jelenti, hogy Timár Károly ur az 1869-dik évre bémutatott számadása bévételi s kiadási tételeinek arányosítása szerint a lap pénztárába 60 frt 70 krral tartozván, most ezt bészolgáltatta s kéri magát a további számadások terhe alól feloldoztatni. — H. titkár bizatik, hogy a feloldozó okmányt elkészítvén, azt Timár urnak küldje el.

18) A lyceumi nyomda számlája az eladó oltoványok laistromának kinyomásáért — 10 frt 70 krba kifizettetni rendeltetik.

Nagy Ferencz,
h. titkár.

Gyümölcsizelés decz. 8, 11, 15-én 1870.

Nagy Ferencztől:
almák:

Maclain kedvence, közepesnél valamivel kisebb, szine gyönyörű halványpiros, húsa porhanyó, omló, nem elég leves, de zamatja finom, ajánltatik, II. asztali!

Körtvék:

Nouvelle Fulvie, nagy, zöld, nem elég olvadékony és leves, zamatja érezhető; az idén rozabb, mint máskor.

Olasz Károlytól:
almák:

Névtelen, kisded, halványpiros gyümölcs, leves, finom, olvadékony és nagyon czukros hússal, II. asztali, I. gazd., ajánltatik!

Multhaupt carmin, élénk-piros, közepes nagy, elnevezése hibás, húsa porhanyó, de semmi finomság és zamat nincs benne.

Canterbury reinette, szalmaszín-sárga, nyílt, nagy magházzal, íze kellemetlen savanyu, nem természeteni való.

Nagy Dánieltől:
almák:

Névtelen, hasonlít a carmelita reinettehez, kisded, piros csikos, húsa, íze is ugyan olyan, húsa kissé száraz, de pompas íze van, II asztali.

Névtelen, a parker-reinettehez hasonló, húsa porhanyó, elég leves és finom zamatos, bóralma, II. asztali, ajánltatik.

Névtelen, közepes nagy, sötét élénk piros, tapintata nagyon zsiros, húsa porhanyó, levessége semmi, zamatja sines, nem természeteni való.

Névtelen, jó nagy, zöldes-sárga színű, élénk zöld pettyekkel, porhanyó húsa igen savanyu.

Névtelen, szép és nagy gyümölcs, szine élénk sárga, húsa kemény, jóféle, későn érő almának látszik, mely most még nem volt elkészülve.

Névtelen, nagy alma, szép külsővel, húsa roppanó, de semmi nemes tulajdon nincs benne, nem érdemes természeteni.

Névtelen, kisdéd, halvány-sárga, egyik oldalán halvány piros színnel, húsa taplós, zamatja, cukrossága nincs, nem méltó termeszteni.

Névtelen, alakja nagyon hasonlít a bécsi párishoz, izetlen, rosz gyümölcs.

Névtelen, közepes nagy, halvány-sárga, alapszine napos oldalán igen szép, élénk piros, húsa lágy, cukros, meglehetősen leves, de zamatja nincs, bőtermő, III. gazd.

Sóvári, nagy alma, gyenge piros színnel, húsa durva, levesség és zamat nélkül, piacra való, II. gazd.

Id. Bodor Páltól:

almák:

Borsos alma, érezhető zamatos, leves és cukros, kisdéd, színe gyenge piros, III. asztali, II. gazd. gyümölcs.

Reinette gris, kisdéd alma, igen finom zamattal, nemes gyümölcs, csak kár, hogy hamar fonnyad, színe halványzöld. Elnevezése hibás, minthogy Grauer Fenchel-Apfelnek találtatott. II. asztali, termesztésre érdemes!

Őszi jeges, húsa porhanyó, ámbár nem épen olvadó-kony, leves, cukrossága közepes, zamatja kevés; II. gazd. közé soroztatott.

Lokodi Jánostól:

almák:

Szeplős vagy szentelt páris, húsa roppanó, elég leves és cukros, de csak II. gazd., a párisok közt különben 2-dik helyen áll.

Damokostól:

almák:

Névtelen, alakja páris-forma, szép alma, porhanyó, húsa elég leves egy kis kellemetlen utó-ízzel, III. asztali.

Névtelen, kisdéd, piros csíkos, nem volt még ugyan elkészülve, de azért zamatja nagyon jól kivált.

Névtelen, húsa omló, érezhető zamattal és kellemes savanykás ízzel, színe fehéres-sárga, gyenge piros keskeny csíkokkal, érdemes termeszteni, II. asztali!

Brassai Józseftől:

Czitrom reinette, külsője igen szép, élénk-sárga, apró piros pettyekkel, közepes nagyságu, húsa nem leves és cukros, sajátságos feltünő, de nem kellemes ízzel, II. gazd, piacos gyümölcs.

Dr. Incze Miklóstól:

Névtelen, rosz gyümölcs.

Névtelen, kisdéd, színe zöld, semmit sem ér.

Névtelen, egy a hagyma masánszkyval, levessége nincs, zamatja kevés, II. gazd.

Tamási Lajostól:

almák:

Eperalma, nem az, hanem a stettini piros, húsa omló, zöldes színű, zamatja nincs, jó gazdasági gyümölcs.

Deák Ferencz muskotály, közepes nagy, színe zöldes-sárga, magháza nagy, húsa roppanó, elég leves és nagyon muskotály izű; valódi kis török muskotály néven régóta ismeretes. II. asztali.

Török muskotály, húsa roppanó, leves és kellemes zamatu, az ideig izelt török muskotályok közt legjobb, nagyon hull és kényes termésű, azért nem ajánlható. II. gazd.

Veres Ferencztől:

almák:

De Jonghe peppin, kisdéd, halvány-sárga, nem volt elkészülve.

Reinette de Nain, jó, közepes nagyságu, alakja páris, napos oldalán élénk piros, húsa kásás, kissé túl volt érve.

Dietz arany reinette, (egybehasonlítva a gazd. egyletével) kisdéd, színe piros, húsa roppanó, íze és savanykássága kellemes, az egyleté kevésbé volt zamatos; levessége kevés, II. asztali.

Narancs reinette, színe halvány-sárga, napos felén piros, húsa leves, de zamatja nincs, sőt kissé összehúzódó, II. gazdasági.

Von der Laan arany reinette, kisdéd boralma, húsa taplós, sőt szijas, íze édes, de zamatja semmi.

Forfar peppin, színe sötét-zöld, húsa omló, de kissé túl savanykás, levessége közepes, zamatja nincs, III. asztali.

Spital vagy korodai reinette, közepes nagy, zöldes-sárga, napos oldalán piros, húsa kemény, de elég leves, s a mellett zamat és cukor is van benne, III. aszt., II. gazd., ajánltatik.

Brabant, közepes nagy boralma, húsa kemény, leves, savanykás, zamattalan.

Diel's reinette, kisdéd alma, húsa kemény és semmi nemes tulajdon nincs benn.

Schwarzenbach's parmain, kis alma, színe élénk piros, húsa porhanyó, de fojtós, keveset ér.

Mázás arany reinette, levessége semmi, kásás, nem méltó tenyészteni.

Hubardston, igen szép kis alma, alapszine sárgás, egyik felén sötét-piros, leves, húsa omló, finom, cukros, de kár, hogy némi kellemetlen utó-íze van, III. asztali.

Gloire de Fauquemont, közép-nagy, egészen piros, szép alma, húsa száraz, zamatja nincs, utó-íze fanyar, nem érdemes termeszteni.

Farde d' Amerique, sötét-zöld, húsa puha, kevés zamattal.

Pomme Ravailac, (összehasonlítva a Horváth kapitányéval) igen szép, kis alma, színe élénk piros, húsa omló, kevés levességgel és zamattal, nem ajánltatik.

Névtelen, közepes-nagy, szennyos-piros csíkokkal, zamatja, levessége kevés, cukrossága nincs, bőven terem, de nem ajánltatik.

Goosberry Apple, sárga, egyik felén piros, húsa omló, cukros, némi zamattal; nem ajánltatik.

Learle sans pareille, nem sokat ér.

Sáfrán reinette, közép-nagy, sárgás-piros, húsa roppanó, érezhető kellemes zamattal, elég cukros, jó piacos gyümölcs, III. asztali.

Van der Lott, kisdéd boralma, nem termesztési való.

Clarkes parmain, (egybehasonlítva a dr. Knöpfle-revel, mely 49 sz. a. ismeretlen gyanánt küldetett be), kisdéd piros alma, hasonlít a gyógyihoz, levessége van, cukrossága is érezhető, de nemes zamatja nincs, III. asztali.

Scarlat parmain non pareille, kisdéd, színe

halvány-piros csikokkal vonalzott, húsa omló, zamatja kellemes, elég leves, II. asztali.

Reinette rougeâtre, kis alma, húsa körtveszerű olvadékonysággal, leves, de zamat és cukor nincs benne.

Sawaar apple, közepes nagyságu, sárgás-zöld, omló, finom húsa nagyon cukros, levessége és zamatja nem sok, III. asztali.

Ben Davis, zsiros tapintatu, színe zöldes, széles piros csikokkal, közepes-nagy, szagja, íze, az, mi a selymes almáké, levessége, zamatja kevés, húsa roppanó, II. gazd.

Chinai reinette, szennyes-sárga, száránál kormos, pettyes, húsa száraz, roppanó, zamatja, mint a többi bóralmáknak.

Cseh Masánszky, (összehasonlítva a Tiszáéval) sötét-zöld, porhanyó, omló, leves hússal; a Tiszáé szalmaszín sárga, napos oldalán halvány-piros; ennek van a valódi borsdorfi íze, kellemes savanykássága és érezhető zamatja; a Veresé nem valódi. III. gazd.

Madame Hayes, közepesenél kisebb, sárgás színe halvány-piros csikos, húsa omlékony, de kásás, kellemes zamata van, III. asztali.

Bristol peppin, nagyon kicsiny, színe szennyes-piros, húsa roppanó, elég leves és cukros, zamatja kevés, III. asztali.

Névtelen, szép és jó nagy gyümölcs, de kásás és savanyu; nem termesztésre való.

Reinette d'Albeau, zöld, száránál kissé vörhenyes, késő téli-gyümölcsnek látszik, húsa kemény, roppanó, zamata és cukrossága nem volt elég; különben nem is volt egészen megérve.

Du Halder, alakja, nagysága olyan, mint a párisnak, egészen zöld, húsa roppanó, cukros, de nemesség nincs benne, keveset ér.

Rouge visage, igen szép kis alma, napos oldalán kirívó piros színnel, jósága közepesen alól áll.

Parmain de Claygate, közepes-nagy, színe vörhenyes, húsa omló, a gyöngy-kormoshoz hasonló zamattal, de annál finomabb és cukrosabb, II. aszt. és gazd. ajánlatik.

Court of Vick peppin, kis alma, sárga színnel, zamatja van, de savanykássága kellemetlen.

Sulinger peppin, kisdéd, sárgás, húsa omló, leves és kellemes zamatos, II. asztali ajánlatik!

Court pendu plat, kicsiny, piros csikos, húsa kemény, éles, taplós, íze savanykás, III. asztali.

Court pendu de Nikita, színe piros, kis alma, lapos alakkal, kemény húsa taplós, nem ajánlatik,

New rock peppin közepes-nagy, halvány-zöld, húsa leves, gyenge-savanykás ízzel, zamatja nincs, III. gazd.

Reinette coulou, közép-nagy, sőt a reinettek közt igen is nagy, színe szennyes-kormos, húsa, szára, taplós, savanykás, zamat nélküli, nem nekünk való.

Golden russet, kisdéd, hasonlít a spital-reinettehez, húsa taplós, cukros, de zamattalan; hamar fonnyad, mint a bőr-almák általában, nem ajánlatik.

Arlearings peppin, kicsiny, piros csikos, kemény húsa savanyu, zamatja nincs, nem érdemes termesztetni.

Reinette gris de haute bonté, kis bőr-alma, taplós és zamat nélküli hússal, III. asztali.

Wageners apfel, színe vörhenyes-zöld, húsa omló, levessége, zamatja kevés, III. asztali.

Belle d'Antines, gyönyörű élénk-piros, szép kis alma, de belseje semmit sem ért.

Andenken an Fürst Alfréd, kisdéd, sárga, kellemetlen ízű, nem termesztendő.

Nelguin, halvány-sárga, egyik oldalán piros csikokkal, húsa kemény, roppanó, kellemetlen ízű nem termesztetni való.

Reinette gris bourgeois, nem érdemes termesztetni.

Calville du roi, szép nagy, halvány-sárga színnel, alakja henger, csillag szerű, húsa roppanó, jó leves, de zamatja kevés, ajánlatik, II. aszt. I. gazd.!

Etlins reinette, kisdéd, piros csikos zamatja kellemes, de nincs levessége, II. aszt.

Calville étoilé, a kiállításon legnagyobb alma 4" széles 4 1/2" magas, alakja hegyes, színe halvány-sárga, húsa taplós, laza szövetű, száraz, zamatja, cukrossága nincs; nem ajánlatik, másképp csak mint szerfelett nagy gyümölcs.

Pomme Jaquin, zöldes-sárga, napos oldalán gyengepiros, közép-nagy, nagyon tartósnak látszik, mert még nincs elkészülve, húsa ezért kemény, de leves, meglehetősen cukros, zamatja kevés, III. asztali, fája szép, s bőven terem.

Pearson plat, kisdéd, kormos színű bőr-alma, puha, de száraz és zamat nélküli hússal, hamar fonnyad, nem méltó termesztetni.

Kapuczinus reinette, kis kormos alma, hamar fonnyad, nem ajánlatik.

Stern Api, nagyon kicsiny, halvány-sárga színnel, kemény húsának se zamatja, se cukrossága nincs, nem érdemi a termesztést. (Folytatjuk.)

A borkereskedő társulatok kérdéséhez még egy szó.

Az „Erdélyi Gazda“ idei 3-ik számában megjelent R. jegyű cikk, igen időszerűen veti fel azon kérdést: az „Erdélyi pincze-egylet Kolozsvárt“ nevű borkereskedő társulat alakulása ösztönéből: Czélszerű-e ezen társulattal egy időben, Dicső-Szent-Mártonban székelő, borkereskedő társulatot, és Maros-Vásárhelyt, pincze-egyletet alakítani. Alulírt inkább bortermelő, mint tőke-pénzes levén: előre kinyilatkoztatom, hogy nekem a termelők érdeke inkább fekszik szívenem, mint a tőkéné, s nem tartok azon nézettel, hogy a kivített közvetítő kereskedő nagyobb haszonra érdemes, mint a termelő, mert régi vegyes ültetésű szőlőink, igen ritka években adván kivitelre képes bort, a kivíteli képességnek alapját: a sok költséget és tanulmányt igénylő és folytonos risiconak kitétt, észszerű szőlőművelés képezi; a kivitel megalapítása, sem több költséget, sem több tanulmányt nem kíván.

Ezért én termelő és kivitel-eszközlő közt testvéri osztályt ohajtok, mit bizonyítva a verseny lenne egyedül képes eszközölni, ha kivíteli anyagban bővelkednénk. Mostani bortermelési viszonyaink mellett azonban, midőn a kivíteli bor, még egyetlen-egy nagyobb mérvű borkereskedés-társulat: kivített megalapító törekvéseink is kétlem, hogy elegendő anyagot nyújtson: az alkalmas termelvény csekély mennyisége elegendő

biztosítékot nyújt, a termelő fáradozásainak kellő megfizetése iránt. Mikorra pedig a termelvény, a kivitelől serkentve nagyobb mennyiségben lesz elő állítva; ha általában gonddal termelt boraink kivitel képessége való, — a mit hiszek, — a külföldi kereskedés felébresztett figyelme, ha akkor nem támadna is, más belföldi verseny társ: a termelőt biztosítani fogja, a most alakuló kereskedő társulat egyedáruságából eredhető nyomás ellen.

Fentebb mondottakból kitűnik, hogy a termelőt, ha termelvénye az igényeknek megfelel, jelenben és jövőben nem félttem a verseny-hiány következtében reá nehezdedhető nyomástól. És látható az is, hogy nem csak három egyenirányú vállalatot, de még az egy külföldre borral kereskedni akaró nagyobb mérvű vállalatot is félttem, jelenben, a kivitelnek megfelelő, termelvény hiányától. Mert kivitelre képes bort csak 100 ezer vedret is alig szűrnék rendes évben Királyhágón innen. Pedig hogy a kivitel megalapítás terheit elviselhesse egy vállalat, jó nagy évi forgalom lehetőségére van szüksége, mindjárt kezdetben is, mit ha kockáztatva lát: kérdés, hajlandó lesz-e a külkereskedés megalapítására áldozatot hozni? Ennél fogva nézetem szerint a kivitel megteremtésére irányuló erőket kezdetben nem elforgácsolni, vagy ellentétessé tenni, hanem egy c s i t e n i kell.

Az egyesítés módja, ha a fentebb említett két vidéki társulat nem öltött még határozottabb alakot, könnyű. Az ott résztvenni akarók, irjanak az erdélyi pince-egylet részvényeire február végéig Kolozsvárt a kisegítő pénztárnál 10—12 óráig alá. És nem hiszem, hogy azon esetre, ha az előleges tanácskozásokban megszabott maximumnál t. i. 750 részvénytől, több iratnék alá, a végleges megalakulásnál a 750 részvényen felül levő részvény aláírók kirekesztetésnek tennék ki magokat. Ha pedig, fent említett két társulat, már némi szervezettel bír, úgy tegye magát, az Erdélyi pince-egylet alakító ideiglenes bizottmányával érintkezésbe, s az összeolvadás, kiegyezés, útján könnyen létre jövend.

Z e y k J ó z s e f.

Az Erdélyi pince-egylet ideiglenes választmányának tagja.

Levelezés.

Cserhalomtáj febr. 12.

A január 27 és 28-ki esőzésekre 29-kre viradó éjjel hó és fagy következett hideg széllel, 30, 31. febr 1, 2, 3, 4. napjain 7 és 8 fok hideg mellett tiszta napok voltak, csak 3-ka volt ködös. Hó alig volt annyi a mennyi elég a vetések betakarására s ez is csak Király-Németin alól, mert azon felül a havasokig eddig semmi hó nem volt. E napokon jó szekerút volt. Febr. 5 és 6 kemény havazás, 7-kén esővel elegy. De 8-ra viradólag kitisztult, azóta napfényes nappalok mellett jó szántunk van. Foly is a fahordás és trágyázás. A marha ára folyvást emelkedőben. Buza 2 fr 50—60 kr; Törökbuza 2 fr. Zab 80-90 kr. Alma 2 fr. mind o. mérővel.

V. E.

Czofalva, febr. 15.

Őszi vetéseink csaknem minden takaró nélkül vannak; bitvány lueskos feltűnik volt egész e hó 11-dikéig, akkor egy kis hó lett.

Az egész Háromszéken száz közül alig egy gazda, ki elmondhatná, hogy az őszi vetetlen földje nem maradt.

A vetések általán mindenütt gyengék, jó május segíthet.

A házi állatok közül a juhok erősen hullnak mindenfelé. Báró Szentkereszti várhegyi uradalmában gyönyörű selyem-birka-nyáj volt, — jó, ha fele megmarad, pedig az ügyes tiszt mindent elkövet.

A gabona ára az egész háromszéki piaczkokon pár krajczár különbséggel a következő: kis vékával buza 1 f 20 kr.; rozs 1 f. 20 kr.; zab 60 kr.; törökbuza szép 1 fr.; tiszta árpa 1 f. 10 kr.; pityóka 30 kr.; egy pár közepes jármás ökör 200—250 frt.; egy hasas tehén 60—70 frtig o é.

Midőn e sorokat bevégezném, jön be a helységi bíró, és közli, hogy felsőbb helyről különös figyelmébe ajánltatik a községeknek a Nemere, Kelet, Székely Közlöny ezimű lapok!... hát az „Erdélyi Gazda“? maholnap megérjük, hogy a gazdasági lapok hideg részvét miatt mind elbuknak, nagy kárára az országnak.

C s i a J ó z s e f.

Simontelke, febr. 19. 1871.

Ezen levelem kíséretében küldök egy kis katulába egy kis állatot, azon kéréssel, hogy ennek természet-rajzát, s gazdasági tekintetben lehető hasznát, vagy káros voltát az „Erdélyi Gazda“-ban közölni sziveskedjék, s azután ezen állatot vagy a ref. collegiumi, vagy az erdélyi muzumba — ha hason példányok hiányoznának — fentartásra átadni sziveskedjék. Megírom röviden ezen állat lelhelyét:

Deczember—január hónapokban, közben eső havazásokkal sok eső is volt nálunk Simontelkén, Besztercze közelében; többnyire hó nélkül volt a vidék. Gyakran kijárva a mezőre a határnak egy észak-keletre dülő gyepes területén a jól lelegelt gyep között, sok fonal-forma nyulánk — olykor öszvetekerőzött — testeket láttam, eleintén növénynek vélve bámultam: mihelyt az télközépén? olyanokat én eddig soha se láttam. Figyelmemet azon fonalszerű testek, mind inkább lekötve, végre egyet felvenni igyekeztem; a mint felemeltem észrevettem, hogy egyik végével a földhöz van kapaszkodva; haza vittem, egyszerű nagyító üvegen azonnal megismertem, hogy valami giliszta-féle állat, de mindenesetre olyan, a milyent én ezelőtt soha se láttam. Otthon tekeresbe konkorodott, a mint most van, de az oly lassan történt, hogy pusztá szemmel észre venni éppen nem lehetett. Ennyi röviden mit róla írhatok. Valjon ezen állat nem olyan féle-e, mely él a földben, él az állatokban, s átvándorol több élő testeken? a bányások légző csövében, a sertések beleiben olykor nagy mennyiségben, s veszélyesen elszaporodó úgy nevezett szőrféreg, bélgiliszták nem atyjafiai-e ezen állatnak?

Kérem ezekről az „Erdélyi Gazda“-ban engemet és az érdeklődő közönséget felvilágosítani sziveskedjék. B o d K á r o l y.

* * *

A fennebbi sorok melléklete gyanánt érkezett állatot átadván illetékes helyre, a muzeum állattani osztálya örének, Hermann Ottó urnak, tőle az alább olvasható feleletet nyertük, melyet a t. beküldő kívánsága szerint közlünk, azon óhajtatunk nyilvánítása mellett: bárcsak mentől gyakrabban sziveskednének t. olvasóink tapasztalataikat, észleleteiket nyilvánosságra hozni, s alkalmat nyújtani a kölcsönös okulásra!..

* * *

— Az átküldött féreg iránt nem szolgálhatok kimerítő és határozott válasszal, már azért sem, mert a féreg ki van aszva,

a részletes vizsgálat tehát csak akkor lesz eszközlendő, a mikor a meglágyítás sikerült; másrészt Diesing Helminthológiája nincsen kéznél. Annyi bizonyos, hogy a Helminthák harmadik családjába, az az: a Gordiaceák közé tartozik, sőt a végbélnek kivethető szerkezeténél fogva egyenesen Mermis albicans Siebold lehetne, ha ez ellen rendkívüli hosszúsága nem protestálna.

A családot és a nemzékét is (az utóbbit hozzávetőleg) meghatározván, lelhelye is természetes, mert a Mermidák első életszakukat rovarokban és csigákban is töltik, s ezekből kifürödve a földbe fűródnek bé. A féreg tehát az utóbbi stadium előtt szedetett fel. Az évszak mindenesetre érdekes. A t. szerkesztő úr engedelmét kérem az iránt, hogy a férget a muzeumi gyűjtemény számára megtarthassam; igérem, hogy a pontos meghatározást a maga idejében tudatni fogom. Kolozsvárt, febr. 27-én 1871. Hermann Ottó.

Egyveleg.

* A georgikai felolvasások során a közelebbi két szombaton Tuba Lajos tanár úr értekezett a kenyérfőzésről; tanuságos és érdekes előadásait, melyek utolsóján egy pár „jó gazdaszonyt“ is volt szerencsénk szemlélhetni, számos kísérlettel világosítván. Közelebbi alkalommal, márczius 4-kén d. u. Veres tanár úr tart előadást „a gépek befolyásáról a mezőgazdaságra s különösen a földművelésre.“ A juhhimlőről megkezdett czikkünk után Kalmár tanár úr erdészeti felolvasását fogjuk hozni.

* Gyümölcsizleléseink folytán a kertészeti szakosztály megjelölte a mult évi tapasztalatok szerint égaljunk alatt legjobban sikerült almafajokat, a körtvékről az év mostohasága miatt tüzetes ítéletét más évre halasztván. A részletes, indokolt jelentést jövő számunkban adjuk.

* A z új pincze egyeslet részvényeire történt aláírások már meghaladták a 100 ezer forintot. Ugy vagyunk értesülve, hogy a részvényesek felvételének határideje néhány nappal meghosszabbított.

— Ö. Böllöni Fodor József egy február 21-kén kelt s hozánk intézett levelében közhasznú pályakérdések időnkénti kitűzését sürgeti, melyek a kisbirtokosok legközvetlenebb szükségait tárgyalva: népszerű útmutatást adjanak azokról a falusi gazdáknak. Ilyen kérdés gyanánt jelöli meg például: a trágya czélszerű kezelését, melylyel a kis gazdák legnagyobb része nem tud helyesen bánni. Nézete szerint: 25 aranyos jutalmakat kellene kitűzni, melyeket a gazd. egyeslet által kinevezendő bírálók ítélnének oda s a művek rendre az „Erdélyi Gazdá“-ban látnának világot. Miként írja: „a jó czél eléréséhez hozzájárulok 10 darab arannyal, a hátralevő 15 darab aranyat állítsák ki a gazdagabbak.“ A hazafias ajánlat nem szorul további dicséretre; egy polgártársai szükségait melegen érző s azon lehető gyorsan segitni kívánó léleknek kifolyása az. A szerkesztő, kihez ez ajánlat utasítva van, a márczius 6-kán tartandó választmányi ülés elébe terjesztendi a tárgyat megvitatás végett s az egész ügyet aztán jövő számunk fogja a közönség elébe hozni. „Népes, 2—3 ezer lélekből álló falvákban talállok bolond lapokat — írja többek közt — de „Erdélyi Gazdá“-t (s más gazdasági lapokat) alig“; ez is olyan baj, melyet gyakran kell szellőztetnünk, hogy okait minden oldalról kifürkésszük s orvosszereit megtalálhassuk.

* Jármas bivalókrók iránt intéz Dunántulról Nagykanizsáról „S. Hirschl örökösei“ című marhakereskedő ház kérdést Erdély gazdáihoz. Miként a febr. 22-kén kelt s az iparkamra elnökségéhez intézett levélben olvastuk: „ők régebben sokszor vásároltak innen jármas bivalokat s most is néhány száz darabra lenne szükségök.“ A szerkesztőségünkhez beküldött feleleteket szívesen eljuttatjuk rendeltetésök helyére.

* Kócsi Károly tanár, előfizetési felhívást tett közzé „Közsegi faiskola“ című művére; 15 iv, számos rajzzal ellátva, előfizetési ár 1 frt. Olvasóink a lapunkban közzé tett mult évi mutatóványokból a szóban forgó művet már is előnyösen ismerik; a tartalom legjobb tájékozásul szolgálhat.

* A „Magyarország és a Nagyvilág“, melynek előfizetési felhívását mult év végén mi is szétküldöttük, gyönyörű képei és folyton érdekes, változatos tartalma által rövid időn egyik legelterjedtebb, kedvelt lapjává vált a közönségnek. Ujabban ajánljuk olvasóink figyelmébe.

* Melléklet gyanánt veszik olvasóink két jó hírű kolozsvári vegyes kereskedő: Csiky Imre és Karvázy Gyula urak árjegyzékeit, többféle kerti vetemény-, gazdasági-, és virág-magvakról. A mennyire kívánatos, hogy különböző magvainkat, az arra alkalmas vidékeken, kellő mennyiség- és minőségben magunk termesszük, annyira fontos, hogy míg kerti és gazdasági iparunk ennyire emelkedik: a szükségeseket mentől jobb forrásból szerezzük meg. Eddigelő — őszintén szólva — hazai magkereskedéseink Királyhágón tul és innen a fogyasztó közönség előtt nem a legjobb hirben állottak, s a ki biztosan jót akart vásárolni: elment az erfurti, vagy még tovább: francia, belga, holland magárosokhoz. Hiszszük, hogy közlekedésünk fejlődésével s az első források megnyitával e fontos hiánynon segítve lesz! Ily szempontból ajánljuk a mellékelt árjegyzékek használatát.

Kolozsvártt február 27-diki hetivásár derült szép idővel, kevés részvevővel folyt le. Árak nagy vékával: Tisztabuza 2 frt 80 kr; elegy 2 frt 10 kr; rozs 1 frt 70 kr; zab 1 frt; törökbuza 1 frt 50 kr; lenmag 1 frt 60 kr; árpa 1 frt 20 kr; pityóka 1 frt 20 kr; egy rideg lúd 1 frt 60 kr; egy pujka 3 frt; egy tyuk 60 kr; öt tojás 10 kr; egy véka alma 1 frt 20 kr; egy récze 60 kr; egy kupa zsir 1 frt 20 kr; egy font szalonna 35 kr; egy font háj 45 kr; egy font sertéshús 24 kr; egy bárány, fekete, 6 frt; egy pár deszka 1 frt; egy hosszú öl fa 24 frt; egy szekér fa 8 frt.

Maros-Vásárhelyt, hetivásár febr. 16-án kis vékával: ó törökbuza 1 ft 60 kr; elegybuza 1 ft 50 kr; rozs 1 ft 30 kr; tisztabuza 1 ft 95 kr; zab 65 kr; tavaszbuza—kendermag—lenmag.—Egy szekér fa; közepes 6 ft 50 kr; egy szekér szén 8 ft 50 kr; egy szekér széna 11 ft 40 kr; egy szál csiki deszka 50 kr; 2 tojás 3 kr; egy pár szép csirke 70 kr; marhahús fontja 18 kr; egy szekér szalma 5 ft; egy bárány — eleven — 4 ft; egy kupa aszalt szilva 16 kr; egy véka szép alma 1 frt 35 kr; közönség csekély számu. (Sz. H.)

TARTALOM: Gyümölcsészetünk érdekében. — A juh-himlő I. Tapasztalatok csemege szőlőfajokról. — A sértések gondozása. Társalgó: Választ. gyűlés febr. 6. — Gyümölcsizelés IX. — Még egy szó a borkereskedő társulatokról. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. —

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.